

מטעמי תורת חיים

פרשת ויקהל – סילוק כוחות הרע בשבת קודש

התורה הזהירה על שמירת השבת שנאמר "ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה" כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת: ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדלתם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל הוא לעולם כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש" (שמות לא, טו-יז). והוסיפה התורה ציווי מיוחד על איסור הדלקת אש בשבת שנאמר "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת" (שמות לה, ז).

ויש להבין, מדוע כאשר התורה הזכירה את איסור הדלקת האש בשבת קודש היא עשתה זאת בנפרד משאר איסורי המלאכות של יום השבת?

שבת בראשית מנעה את יצירת גופם של השדים שלא יחריבו את העולם

הקב"ה ברא את צורתם של השדים (מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו סוף פרק יג ד"ה ואם מה שאמרנו), **כלומר את 'נשמתם'** (נפ"י 'בראשית רבה' י, ה), **רגע לפני כניסת שבת בראשית** (מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו סוף פרק יג ד"ה ואם מה שאמרנו). **ולא הספיק להיבראות להם גוף עד שהתקדש יום השבת** (י"לקוט דוד' לר' דוד פוזנר פרשת בראשית ד"ה 'וכשברא הקב"ה את העולם' בשם הרקנאטי) **והם נשארו בלי גוף** (נפ"י 'בראשית רבה' י, ה). **וכך השדים היו בריאה גרועה וחסרה מאוד** (מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו סוף פרק יג ד"ה ואם מה שאמרנו) **כי לא התגלמו, ונשארו חסרים** (יצרור המור' לר' אברהם סבע פרשת בראשית ב, ג ד"ה וכן רמז בזה) **ופגומים** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי הני). **וזוה הטעם שכאשר נרמזו השדים בתיבה "הימים" שבפסוק "הוא ענה אשר מצא את הימים במדבר ברעתו את החמרים לצבועון אביו"** (בראשית לו, כד), **נכתבה התיבה כשהיא חסרה את האות י' כנגד חסרונם של השדים מששת ימי בראשית** (יצרור המור' לר' אברהם סבע פרשת בראשית ב, ג ד"ה וכן רמז בזה).

עשיית השדים לא נגמרה (יצרור המור' פרשת בראשית ב, ג ד"ה וכן רמז בזה), **וכיון שהם לא הושלמו למטה אז גם לא הושלמו למעלה. ונשארו השדים מכוסים מעיני בני אדם ועומדים להרע להם** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי הני). **לכן בסוף מעשה עשיית ששת ימי בראשית נאמר "והקב"ה אלקים את יום השביעי וינקדש אותו כי בו שבת מקל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות"** (בראשית ב, ג), **ונכתבה התיבה "לעשות" למרות שהיה ראוי להיכתב "אשר עשה אלקים, כדי ללמד שלא נשלמה אז מלאכת השדים ונשארו חסרים** (יצרור המור' לר' אברהם סבע פרשת בראשית ב, ג ד"ה וכן רמז בזה). **ועוד שהתיבה "לעשות" פירושה שסיים 'בלי עשייה' גמורה של גוף לשדים, כי האות ל' מתפרשת מלשון 'לא', וכמו שדרשו רבותינו בפסוק "זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם"** (ויקרא ז, לו) **כי כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא מנחה ולא חטאת ולא אשם** (ראה גמ' מנחות דף קי ע"א בשם רבא) (יארז החמה' על זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה 'ברא אלקים לעשות' מהרמ"ק).

הקב"ה היה יכול לברוא את גופם של השדים מוקדם, וגם אם לא, הרי שאין הזמן הסמוך לשבת מעכב את ידו – **אלא שבכוונה תחילה ברא את נשמות השדים ביום שישי סמוך לשבת, כי רצה שזכות השבת היא זו שתמנע את בריאת גופותיהם ועל ידי כן לא יחריבו את העולם** (נפ"י 'דעת טוב' לר' חיים ויטאל ליקוטים שונים אות קנ"ה נדפס בירושלים שנת תשס"ח מכתב יד קודש). **וזוה נרמז בפסוק "ברגע קטן עזבתיד וברחמים גדלים אקבצך"** (ישעיה נד, ז) **"ברגע קטן עזבתיד" – סמוך לשבת בבריאת השדים, אך מיד "וברחמים גדלים אקבצך" עם קדושת השבת שמנעה את עשיית גופם** (פירוש 'יואל משה' על 'מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו סוף פרק יג ד"ה ואם מה שאמרנו). **וגם הוא יתברך שמו הכניס את נשמות השדים שכבר נבראו אל נקב 'תהום רבה' במשך ליל שבת ויום שבת. וכשיצאה קדושת השבת ויצאו וראו השדים שעדיין לא הושלמו, הם החלו לשוטט לכל צד כדי להתלבש בגוף אחר, אך לא יכלו** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה בתר דאתבריא). **ומאז השדים בורחים מפני קדושת השבת** (יצרור המור' פרשת בראשית ב, ג ד"ה ולכן הם בורחים), **ולכן נקרא יום זה בשם 'שבת' כי הוא משבית את המזיקין מן העולם** (גי'ת פרי' לר' פרי' בן משה מקלוזי דרוש ג לבדיקת חמץ דף ה ע"א ד"ה 'ועיני' יובי' בשם הילקוט).

כוחות החיצוניים נטמנים ומתחבאים ב'תהום רבה' מחמת כבוד השבת

בכל יום שישי יש התגברות של הס"מ וכל כוחות הרע לשאוב מן הקדושה. כי ביום שישי של ימי בראשית גבר כוחו של הס"מ לפתות את אדם הראשון, וגם נבראו השדים סמוך לשבת (יארז החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה 'כדין אתפטי' ממהר"ח), **'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א אות א בשם מהר"ח** (י). **לכן לפני כל שבת הס"מ** (הגהות מהר"ח על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א אות א, 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א אות א בשם מהר"ח) **הולך ולוקח את כוחם של שבעים שרי אומות העולם המושלים בעולם הזה ומדביקים בטומאה על מנת להגביר את כוחו** (נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א אות א בשם מהר"ח), **ויחד הם נעשים מעין 'מדורת אש' רוחנית הלוהטת מכל הצדדים** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה תא חזי ביומא שתייתא). **ואז לקראת ערב היא מנסה לעלות למעלה יחד עם עוד 'קליפות' טמאות** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה 'תא חזי ביומא' ועיי"ש בהרחבה) **אשר רוצות לעלות אל הקדושה** (יטוב הארץ' לר' נתן שפירא על משנה מסכת כלים דף ד ע"ב צריך לדעת מה).

באותה שעה ישראל מתקנים את 'כבוד השבת' (מקדש מלך' לר' שלום בוגלו על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ת"ת ביומא) **שהם שולחנות השבת וסעודות השבת** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתייתא) **כל אחד ואחד לפי עניינו, וזה גורם שיוצאת 'שלהבת' אחת שהיא מצד החסד** (מקדש מלך' לר' שלום בוגלו על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ת"ת ביומא) **ומתחת כסא הכבוד** (יטוב הארץ' לר' נתן שפירא על משנה מסכת כלים דף ד ע"ב ד"ה צריך לדעת מה), **ויורדת מלמעלה למטה כדי להכניע את הסטרא אחרא ולהזיק אותה** (יטור פטחי' ר' חיים הכהן מארס צובא תלמיד מהר"ח סימן רמז אות ו ד"ה ועוד אני מדבר) **והיא מכה את 'מדורת האש'** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתייתא) **שנאמר "אש לפניך תלך ותלהט קביב צרינו"** (תהלים צד, ז) **(מקדש מלך' על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ורבינו הקדוש, ידבר בעתו' לר' ששון בן מרדכי שינדור מבבל ליום השישי דף פג ד"ה רבה ע"ה היה יושב על כסא) ושוולטת במדורה אשר נכנעת בפניה** (יארז החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה 'ביומא שתייתא' מהרמ"ק) **(וראה 'ידבר בעתו' לר' ששון בן מרדכי שינדור חלק יום השישי דף מח ע"א ד"ה 'על כן ראוי שכתב לידוע חז"ן כי לזה מוטיילת גם קריאת 'שנים מקרא ואחד תרגום' ביום שישי בבוקר, שעל ידי קריאתה נפרד הרע מן 'הנוגה' על ידי השלהבת הקדושה שיוצאת מלמעלה ומפרידה את הרע שבה למטה, כדי שלא יעלה עמה עיניו).**

קוראים יקרים! בואו לסייע לנו בתרומות להדפסת הכרך השני של ספר "מטעמי תורת חיים"

ניתן ליצור קשר בטלפון 052-7675933 ולקבל הנצחה. אפשר לתרום באשראי דרך עמדות 'קהילות', וכן להעביר תרומות לחשבון המיועד להוצאת הספרים:

בנק הדואר מספר 09 | סניף 001 | מספר חשבון 30608503 | שם החשבון חיים לנגר

ונותרו עותקים בודדים של הכרך הראשון וניתן להשיגם בארץ דרך מספר טלפון 052-718-3300

אז השלחבת מורידה את 'מדורת האש' (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתינתא) ושאר הקליפות, והן נופלות ויורדות (טוב הארץ' לר' נתן שפירא על משנה מסכת כלים דף ד ע"ב ד"ה צריך לדעת מה) אל נקב (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתינתא) שהוא כמעין חלון (ידרך אמת' לר' חיים ויטאל על הקדמת זוהר דף יד ע"ב אות ג) ונמצא ב'תהום רבה' (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתינתא), התהום התחתון ביותר והגדול שבשבעת התהומות אשר תחת שבעת הארצות (אור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה יאש מתלקחתי מר' חיים ויטאל), ושם נגזזות אותן 'הקליפות' החיצוניות (ידרך אמת' לר' חיים ויטאל על הקדמת זוהר דף יד ע"ב אות ג, יכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב דף סו ע"ב ד"ה יאחור ההכנה). ועל מקום זה אמר דוד המלך "מִשְׁפָּטָךְ תִּהְיֶה רִבָּהּ" (תהלים לו, ז) כי התיבה "תהום" היא אותיות 'המות', רחמנא ליעלן (נעמק המלך' לר' נפתלי הירץ בכרך שער כדור הטהור פרק שישי ד"ה הכדור הזה. וראה ידבר בעתו' לר' ששון בן מרדכי שינדוך ליום השישי דף קכ ד"ה יבפרח רשעים' שהביא כי ה' הוא זה שמקשה מחדש את 'הקליפות' בכל ערב שבת, וכבר אלפי פעמים, לנסות עלות לקדושה. וזה בכדי להשיגם ולכלותם מעט מעט וגם להרחיקם הרבה מן הקדושה עיי"ש).

הסטרא אחרא מקטינה את עצמה ונטמנת בנקב 'תהום רבה' במשך כל ליל שבת ויום שבת (הקדמת זוהר' דף יד ע"ב ד"ה דהא כדין חמאת) עם כל שאר 'החיצוניים' (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה בלילא דשבתא), ושם נסגר עליהם פי התהום שלא ייצאו כל השבת (טוב הארץ' לר' נתן שפירא על משנה מסכת כלים דף ד ע"ב ד"ה צריך לדעת מה, ילקוט ראובני' פרשת יתרו כ, יא אות קעה ד"ה ידוע כי רע' בשם טוב הארץ'). ועל ידי כן 'מתבערים' החיצונים מכל המדורים ומכל העולמות (אור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה 'ביומא שתינתא' מהרמ"ק), ובכללם כל הרוחות ורוחות הסערה והשדים וכל צד הטומאה שכולם נכנסים לנקב של 'תהום רבה' עם התקדש השבת (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי אתקדש יומא) ואין להם אפשרות לשלוט (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה בלילא דשבתא) והם נחים מרוגזם כל יום השבת (אור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה 'ביומא שתינתא' מהרמ"ק). וראה זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה 'בלילא דשבתא' שכתב כי רק המזיק 'אסימוף' ראשי להיות שורה בחלל בליל שבת ואחר כך גם הוא נטמן בנקב 'תהום רבה' עיי"ש. וב'אור החמה' על הקדמת זוהר דף יד ע"ב ד"ה ידחד דוכתא' ממחרתיו הביא כי המזיק הזה הוא שזה שמוזק את בני האדם בליל שבתות).

לכן כל אדם צריך לרוחץ בערב שבת את פניו ידיו ורגליו במים חמים, כי על ידי כן מעוררים את 'השלחבת' (טור פטדה' לר' חיים הכהן תלמיד מהרמ"ו על שו"ע או"ח הלכות שבת סימן רס אות א ד"ה לרוחץ פניו ידיו ורגליו, טור פטדה' על שו"ע הלכות שבת סימן ס אות א ד"ה הנה מבואר מדבר, טור פטדה' על שו"ע או"ח הלכות שבת סימן רסו סעיף א ד"ה אין שם נפילת אפים) לצאת ולהוריד את 'מדורת האש' לתוך נקב 'תהום רבה' (טור פטדה' על שו"ע הלכות שבת סימן ס אות א ד"ה הנה מבואר מדבר) ולהכניע אותה. וגם אם אדם טבל לכבוד שבת צריך לשוב ולרוחץ פניו ידיו ורגליו (טור פטדה' על שו"ע הלכות שבת סימן רסו סעיף א ד"ה אין שם נפילת אפים) בחמין, אחרי הטבילה (מקדש מלך' לר' שלום בוגלו על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ורבינו הקדוש). כי המים הם חסד ומתחממים בשלחבת האש בעולם הזה, על ידי כן מתעוררת גם 'השלחבת' מצד החסד העליון לדחות את הקליפות ל'תהום רבה' (ידבר בעתו' לר' ששון בן מרדכי שינדוך בחלק 'ליום השישי' דף קכב ד"ה אחר הטבילה ירחץ). וכך היה מנהגו של ר' יהודה בר אלעאי בערב שבת, שהיו מביאים לו כלי מלא במים חמים, והיה רוחץ פניו ידיו ורגליו (ראה גמ' שבת דף כה ע"ב) (ידבר בעתו' לר' ששון בן מרדכי שינדוך בחלק 'ליום השישי' דף קכב ד"ה אחר הטבילה ירחץ).

ישראל שמורים בשבת ואין שטן ואין פגע רע שכולם ב'תהום רבה'

כל הרוחות הרעות והמקטרגים הרעים מסתלקים מן העולם ביום שבת (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה כיון דהא), לכן לא צריך להתפלל בשבת על שמירתם של ישראל (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש), בשונה ממה שנוהגים לומר בברכת השכיבנו שבתפילת ערבית של ימי החול "ושמור צאתנו ובואנו" (אור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה יכד אינון מהרמ"ק). ולכן גם לא צריך לחתום "שומר את עמו ישראל לעד אמן", כי זה נתקן לימי החול שצריכים שמירה מפני 'החיצונים' (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש), היות שהשדים והמקטרגים נמצאים בממשלתם (ירקאנטי' על התורה דף כו ע"כ פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות). אך בשבת קודש ישראל כבר שְׁמוּרִים (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה כיון דהא) על ידי 'סוכת שלום' (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש) שהיא השכינה הקדושה (נפ"י יאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה יכד אינון מהרמ"ק) הפורסת כנפיה עליהם (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה כיון דהא) ועל העולם, ושומרת אותו בכל הצדדים (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש) מכל רע (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה כיון דהא).

אם האדם מתפלל על השמירה בשבת הרי הוא פוגם בכבוד המלך שנמצא בחברתו ואשר שומר אותו מכל דין ופחד, וכביכול מבקש לו שומר אחר (אור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה יכד אינון מהרמ"ק). והוא משל לרועה צאן שכל זמן שהצאן במדבר בין הזאבים אז מתפלל על שמירתם, אבל כאשר הצאן בעיר אינו מתפלל על שמירתם. וכך ישראל אינם צריכים בקשה לשמירתם כשנמצאים תחת ממשלתו יתברך. ואזרבה, אם האדם מתפלל על שמירה בברכת השכיבנו שבתפילת ערבית של שבת, אזי מורה שהשדים והמקטרגים הם בממשלתם, ולא הוא יתעלה שמו (ירקאנטי' על התורה דף כו ע"כ פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות). לכן בשבת משנים את הנוסח ומבקשים בברכת השכיבנו "וּפְרָשׁ עֲלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמָךְ וגו' וּפְרָשׁ עֲלֵינוּ וְעַל יְרוּשָׁלַּם עֲיָרְךָ סִכַּת שְׁלוֹם בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַפּוֹרֵשׁ סִכַּת שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלַם". ומזכירים גם את העיר 'ירושלים' היות שהיא מדור לשכינה, ומזמינים את השכינה לשרות עמנו ולהגן בעדנו, כאם המגינה על בניה (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש).

כל כוחות הדין נעלמים ואינם נראים במנוחת השבת (אור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה יברכא על אשא' ממחרתיו) ואינם יכולים לקטרג ולגרום לישראל שום רעה לפי שכולם שקועים בנקב של 'תהום רבה' (ימנחת יעקב' למחרת סרוק בבאיור שירי קודש לסעודה שניה דף ט ע"ב מובא בספר 'חבל נביאים'). לכן יש צורך גבוה שכל אדם יברך את בניו ובנותיו בליל שבת, כי אין שטן ואין פגע רע שיקטרג על הברכה לפי שכולם כבר נדחו בערב שבת (נעמב' יבק' בחלק שפתי רגנות פרק מג ד"ה אמרו בפרק). ועל כך אמרו רבותינו 'באה שבת באה מנוחה' (ראה רש"י בראשית ב, ב), וזה בכל העולמות (נפ"י זוהר פרשת בראשית דף כא ע"א ד"ה וביומא דשבתא) כי כל בעלי הדין עוברים ממנה (שם משמאל' לר' שמואל בורשטיין פרשת ראה שנת תרעד דף צב ד"ה וטאמר דונגא זו) והקב"ה שולט בה לבדו (זוהר פרשת בראשית דף כא ע"א ד"ה וביומא דשבתא). ולכן נאמר על השבת "בְּיָמֶיךָ וּבְיָמֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֶת הַלְלָם" (שמות לא, יז) כי אין ביום השבת מחיצה של 'קליפות' בין הקב"ה לבין ישראל כדרך של ימי החול (ידבר בעתו' בחלק 'ליום שבת קודש' דף רעג ד"ה ואמר ביני ובין).

הרשעים בגיהנום נחים ביום שבת קודש מהשריפה והמשחיתים

הקב"ה הבטיח הבטחה עולמית לישראל שהם יהיו שווים אל ההנהגה העליונה שנאמר "שִׁבְתָּהּ הוּא לַיהוָה כָּל מוֹשְׁבֵיתֶיכֶם" (ויקרא כג, א), כי היום הזה הוא שבת בכל העולמות ואפילו בגיהנום (הרמ"ד וואלי תלמיד חבר להרמח"ל ויקרא פרק כג על הפסוק 'שבת היא לה''), לפי שכאשר מתגלית קדושת השבת ואורה בכל העולמות אזי 'הקליפות' מפחדות מפניה ומתכנסות לנקב של 'תהום רבה'. לכן גם בגיהנום מסתלק הדין (אור החמה' על זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה 'מלכא קדישא' מהרמ"ק) ואש הגיהנום לא שולטת בו. וכיון שגם השר של גיהנום יורד אל שיפולי התהומות לנקב של 'תהום רבה', לכן כל הממונים בגיהנום אין להם עוד רשות וכוח כלל ביום השבת (אור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה יאש מתלקחתי ממחרתיו). וכך אין שטן ואין מזיק שולט ביום השבת, ובכלל זה גם בגיהנום שלא שולט ולא שורף ביום הזה (זוהר פרשת עקב דף רעג ע"א ד"ה יתרחן ככרות בשבתי' רעיא מהימנא), כי אֲשׁוּ נִכְבַּת (טור פטדה' לר' חיים הכהן על שו"ע סימן רנה אות א ד"ה אשר חז"ל הגידו, טור פטדה' על שו"ע הלכות שבת סימן שא, יט ד"ה מי שהוא אסור).

הרשעים בגיהנום נחים ביום השבת (זוהר פרשת אמור דף צד ע"ב סוף ד"ה אמר רבי יהודה, זוהר פרשת מקץ דף קצו ע"ב ד"ה ועל דא תנינן, זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה בשבתי' וביחרא) ויש להם אז חירות (זוהר פרשת מקץ דף קצו ע"ב ד"ה ועל דא תנינן). ואפילו אותם אלו שיורדים לגיהנום ואינם עולים ממנו (נשמת חיים' דרושים לר' מנשה בן ישראל במאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה וממה שצריך

עוד) כמו 'הבא על אשת איש' ו'המלכין פני חברו ברבים' ו'המכנה שם רע לחברו' (גמ' בבא מציעא דף נח סוף ע"ב בשם רבי חנינא) גם להם יש מנוחה ביום השבת. לכן **השבת נקראת 'עונג' כי היא תענוג העליונים והתחתונים** (נשמת חיים) לר' מנשה בן ישראל מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה וממה שצריך עוד). **ומלאך דומה הממונה על הנפשות בגיהנום מכריז למשחית עם כניסת השבת "הנח להם לרשעים האלו שינוחו!" ומניחים אותם כל השבת כולה** (נפ"י נשמת חיים) לר' מנשה בן ישראל מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה וממה שצריך עוד) הרמב"ן בשער הגמול. ואז נפתחים השערים הפנימיים של גיהנום ונשמות הרשעים יוצאות אל השערים החיצוניים (זוהר פרשת ויחי דף רלו ע"ב מהחשמוטות סימן כא ד"ה תא חזי שבעה מדורין), והן שותות ורוחות ומצטננות במים (ח"י אברהם) לר' אברהם כלפון על טעמי המצוות אות קטן בשם רבינו בחי).

יש בגיהנום שלושה משחיתים המושלים תחת יד המלאך דומה ושם 'משחית' 'אף' ו'חימה', וכל שאר הממונים נמצאים תחתם ועושים דין בנפשותיהם של הרשעים. אותם שלושה משחיתים שולטים כל ימי השבוע מזמן תפלת ערבית ומענישים את הרשעים על שהיו במחשך מעשיהם הרעים בעולם הזה, וכיוון שהתחילו בלילה אז גומרים להעניש אותם גם ביום. והרשעים צוֹחִים ואומרים "ווי! ווי!" ואין מרחם עליהם. התחלת עונשם של הרשעים בגיהנום הוא משנחשך הלילה, ועל כך נאמר "מִפְּחָד בְּלִילֹת" (שיר השירים ג, ח) (ורקנאטי על התורה דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות) שהוא על הפחד שבגיהנום (מודרש תנחומא) פרשת משפטים אותו בשם רבי יונתן). **לכן תיקנו שבכל ימי החול בשבוע יאמרו בתחילת תפילת ערבית פסוק להכניעם "והוא רחום יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהַרְבֵּה לְהָשִׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעֲרִי כָּל חַמְתּוֹ"** (תהלים עח, לח) לפי שכל שלושת המשחיתים נכללים בו, "וְלֹא יִשְׁחִית" – כנגד משחית, "וְהַרְבֵּה לְהָשִׁיב אָפּוֹ" – כנגד אף, "וְלֹא יַעֲרִי כָּל חַמְתּוֹ" – כנגד חימה (ורקנאטי על התורה דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות).

אך משעה שהתקדש ליל שבת מסתלק הדין מן העולם, וגם לרשעים בגיהנום יש מנוחה ומלאכי החבלה אינן שולטים עליהם. **לכן לא אומרים בליל שבת את הפסוק "והוא רחום יְכַפֵּר עוֹן"** (תהלים עח, לח) (ורקנאטי על התורה דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות) **כי אין לשלושת המשחיתים רשות ושלטון ביום השבת לייסר את הרשעים** (נשמת חיים) מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה וממה שצריך עוד), **שהרי הם כבר הלכו והסתלקו לנקב של 'תהום רבה' קודם כניסת השבת** (זוהר פרשת תרומה דף קלע ע"ב ד"ה ואסיר לעמא). ואדרבא, אם יאמרו את הפסוק יתעוררו על ידו מלאכי החבלה (ורקנאטי על התורה דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות) וישובו למקומם כמו ביום חול (זוהר פרשת תרומה דף קלע ע"ב ד"ה ואסיר לעמא). ועוד יש איסור לאומרו גם מפני כבודו של המלך המגן על הרשעים בשבת, וכדי להורות שהסתלק הדין מן העולם ואין רשות למחבלים לחבל. **ומי שבכל אופן אומר בערב שבת את הפסוק "והוא רחום יְכַפֵּר עוֹן"** (תהלים עח, לח) **הרי הוא טועה גמור** (ורקנאטי על התורה דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות).

רשעים שחיללו שבת בעולם הזה אין להם מנוחה בגיהנום ביום השבת

אש הגיהנום אינה נכבית בשבת לאותם הרשעים שלא שמרו שבת בעולם הזה (זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה אבל טורא דגיתנס), ועל אף שמלאכי החבלה שובתים בשבת בגיהנום ולכן אינם דנים ומציעים אותם, **אך צער אש הגיהנום עצמו אינו נח להם** (אור החמה) על זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה ידנין סלקין מהרמ"ק) **והם נידונים אפילו בשבת** (ראשית חכמה) שער היראה פרק יג מסכת גהינם ד"ה ובוהר אמר שיש). **ואין להם מנוחה** (טור פטדה) על שו"ע סימן רנח אות א ד"ה אשר חז"ל הגידו) **לעולמים** (מעבר יבק) בחלק שפתי רננות' פרק טל ד"ה ואמרו כי באותו), **שתולעתם שבגופם לא מתה בשבת וגם האש שבנפשם לא נכבית בגיהנום** (נעץ הדעת טוב לר' חיים ויטאל פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה יאפיי חייבי גהינם מהרמ"ק). ולכן נסמכו הפסוקים "הַקִּרְתָּ תִּפְרָת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא עֲוֹנָהּ בָּהּ: וַיְהִי בְּגִי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקִּשָּׁשׁ עֲצִים בַּיּוֹם הַשֵּׁבִי" (במדבר טו ל-לא) לרמוז שגם **בעולם הבא אין מנוחה למחללי שבת במזיד** (יסמוכים לעד) על התורה לר' אליהו הכהן דף פט ע"ב טור ב ד"ה עוד יש לפרש), ואין להם (מעבר יבק) בחלק שפתי צדק פרק יב ד"ה ובפרשת תרומה). וכמו שהם לא זכו לשמור את השבת בעולם הזה אלא היו מחללים אותה בפרהסיא, כך הם לא שומרים את השבת בעולם העליון ואין להם מנוחה (זוהר פרשת תרומה דף קטב ע"ב ד"ה בשבתי וביחרי).

ישראל הצטוו "לא תבצעו אש בכל משבתיכם ביום השבת" (שמות לה, א) **כי אם הם מבעירים אש בשבת בעולם הזה אז כנגד מבעירים באש את מקום מושבם בגיהנום, שהרי לכל אחד יש מקום אפשרי בגיהנום** (יבסא דוד) להחיד"א דרוש כד ד"ה רבינו אפרים) בשם אלשיך הקדוש). וזו כוונת הפסוק "לא תבצעו אש בכל משבתיכם" שלא תהיו גורמים להבעיר את כל מושבותיכם בעולם הזה ובעולם הבא בסבית חילול "יום השבת" (נעץ הדעת טוב לר' חיים ויטאל פרשת ויקהל ד"ה התורה נאמר עליה). **לכן הפסוק חזר ושנה דווקא את איסור ההבערה בשבת להגיד כי במעשיו של האדם גורם שמקומו המזומן לו בעליונים יבער** (טור פטדה) לר' חיים הכהן סימן רנח אות א ד"ה אשר חז"ל הגידו) **אפילו ביום שבת עצמו** (נעץ הדעת טוב לר' חיים ויטאל פרשת ויקהל ד"ה התורה נאמר עליה). ובזה נמצא שהעושה חטא בשבת חמור יותר מביום חול, כי האש בגיהנום נחה בשבת והוא גורם להבעירה (יבסא דוד) להחיד"א דרוש כד ד"ה רבינו אפרים), לכן גם עונשו יהיה להישרף בגיהנום ביום השבת (תיקוני זוהר) תיקון כד דף סט ע"ב ד"ה ובשבת גהינם לא שלטא. אמנם ראה 'זוהר חדש' פרשת בראשית דף כב ע"א ד"ה יא חזי אמר' בדעת רב הונא גיש שם למחללי שבת מנוחה בשבת בגיהנום, והם נענשים כפליים ביום כנגד יום השבת עיי"ש).

וכאשר נשרפים הרשעים מחללי השבת בגיהנום, אז סירחון שִׁרְפָתָם עולה דרך חלון אחד ומגיע לאפם וחוטמם של הנשמות בחומות גן עדן, הנמצאות שם כי לא קיבלו עדיין את עונשן ולא תוקנו לגמרי. **וכשהן מריחות את הריח ההוא הן יוצאים תמהות מתוך חומות גן עדן לראות את הפלא ההוא ולהבין מי הם הרשעים שגרמו להבעיר את אש הגיהנום בשבת קודש** (נעץ הדעת טוב) על התורה לר' חיים ויטאל פרשת ויקהל ד"ה התורה נאמר עליה). ויש מלאך חבלה אחד ששמו סנטריאל" (זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה ואינון חייבין) מלשון 'סנטר' כלומר שוטר, המכה והורג וממונה על אלף רבבות מלאכי חבלה (אור החמה) על זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה ר' יוסי אמר' מהרמ"ק), והוא מוציא את כוח גופו (אור החמה) על זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה ר' יוסי אמר' מהרמ"ק) של אותו מחלל שבת רשע מהקבר, ועמו כוח צער התולעים ומביאו לגיהנום. ואז מכריזים על שחילל שבת "זהו פלוני הרשע שלא חשש לכבוד קונו, וכפר בהקב"ה ובכל התורה כולה!" והוא מתבייש לעיני כל (זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה ואינון חייבין).

ובאותו יום יש רשות לרשעים ששמרו שבת ונחים מהגיהנום ללכת ולראות את צערם של אלו שחיללו את השבת (אור החמה) על זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה ידנין סלקין מהרמ"ק) **שהיא שקולה כנגד כל התורה. והם יכולים לראות את בזיון גופם** (זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה ואינון חייבין) **ואת שרפתם באש בלי מנוחה** (מעבר יבק) בחלק שפתי רננות' פרק טל ד"ה ואמרו כי באותו), **כפי שהם נענשים 'מדה כנגד מדה' על שעברו על התורה שהיא 'אש' (זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה רבי יוסי אמר) שנאמר "מימינו אש דת למנו" (דברים לג, ב) (מודרש תנחומא) פרשת נח אות יא).** ועל כך נאמר "וַיִּצְאוּ וַיֵּרְאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלְעֵתָם לֹא תָמוּת וְאֲשָׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דִּרְאוֹן לְכָל בָּשָׂר" (ישעיה סו, כז), כלומר הרשעים שנחים ביום השבת יוצאים לראות "בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי" אשר חיללו שבת, ורואים "כִּי תוֹלְעֵתָם לֹא תָמוּת" מהגוף שלהם, "וְאֲשָׁם לֹא תִכְבֶּה" מנשמתם בגיהנום גם ביום השבת. "וְהָיוּ דִּרְאוֹן לְכָל בָּשָׂר" כלומר עד שהצופים בהם יאמרו "יִדְּ-רָאוֹן" כלומר **די לנו בראיה זו ואין יכולים לראות יותר** (זוהר פרשת תרומה דף קטא ע"א ד"ה ואינון חייבין).

במוצאי שבת יוצאים לעולם כוחות החיצונים וחוזרת האש לבעור בגיהנום

כשיוצאת שבת קודש יוצאת גם 'מדורת האש' של הקליפות מנקב 'תהום רבה' (טור פטדה) לר' חיים הכהן תלמיד מהרמ"ק הלכות שבת סימן רצו אות ב ד"ה וכאשר נבאר דינים) וחוזרת לאיתנה הראשון (טור פטדה) לר' חיים הכהן תלמיד מהרמ"ק הלכות שבת סימן דש אות ב ד"ה לעשות מלאכה), וגם כל הקליפות שהיו נסתרות ומתחבאות שם יוצאות מחוריהן (דבר בעתי

וכן ישראל אומרים במוצאי שבת 'קדושא דסדרא' המתחילה בתיבות 'ואתה קדוש יושב תהלות ישׂראל: וְקָדַשׁ הָאֵל זֶה וְאָמַר' ^(מתוך תפילת ערבית למוצאי שבת) **כדי לבטל על ידה את הקליפות** (ספר 'הגירושין' להרמ"ק אות פט ד"ה בענין קדושת) **ולהבריח את כל החיצונים'.** כי על ידה מושכים קדושה מלמעלה למטה ומלבישים אותה בתחתונים כאשר מתרגמים את לשון הקודש, וכל עוד יש קדושה אז 'החיצונים' נשברים ונכפים ^(זכר לד' לר' דוד וכות ממודינא מאמר שלישי פרק י"ה ולכן אומרים קדושה דסדרא). לכן אומרים 'קדושא דסדרא' גם אחרי תפילת שחרית ביום חול על מנת לבטל את 'המקטרגים' על התפילה, וכך תהיה מקובלת ורצויה. **וכן אומרים 'קדושא דסדרא' גם לביל מורים אחרי קריאת המגילה, כי היות שהתבטל אז ה'סטרא אחרא' לכן מוסיפים על ידי כן ביטול על ביטולם.** ומוסיפים לאומרה גם לביל תשעה באב כי היות שיש עצבות זה מעורר את 'הקליפות', ובפרט שיושבים כאבלים יש סכנה ורשות למזיקים, לכן אומרים 'קדושא דסדרא' ומבטלים אותם ^(ספר 'הגירושין' להרמ"ק אות פט ד"ה בענין קדושת). וראה שם כי 'קדושא דסדרא' הנאמרת במנחה של שבת היא מפני עובר עבירה המדליקים את אש הגיהנום ביום השבת ועל ידי כן נעשה חטורג. לכן 'קדושה דסדרא' מבטלו עי"ש).

הכנעת החיצוניים בשבת היא מעין ביטולם של החיצוניים לעתיד לבוא

בהבדלה על הכוס מפרישין בין קודש לחול ומגבירים 'כוס' מצד הקדושה על 'מדורת האש' של הסטרא אחרא שיצאה במוצאי שבת מהנקב של היתום רבבה' (טור פסדה' לר' חיים הכהן על שו"ע או"ח הלכות שבת סימן קצ"א ע"ב ד"ה אם אין יין מבדילין). **ולכן גם מברכים אז 'בורא מאורי האש' כדי להשפיע כוח ב'שלהבת' שתמשיך להכניע את 'מדורת האש' שלא ישלטו החיצוניים בליל מוצאי שבת** (נוהר פרשת ויקהל דף ק"ע ע"ב ד"ה כיהן דנפק שבתא וכופפים את האצבעות לפני הנר לרמוז כי כל הכוחות כולם כפופים תחת השכינה וממנה יתהיה להם אור וממשלה (מדרש תלפיות' לר' אליהו הכהן מחבר 'שט מוסר' ענף הבדלה ד"ה מברך על הנר). **וההסתכלות בצפורניים באותה שעה מתישה את כוחה של הסטרא אחרא. והעושה כן יואות לאורו, אינו ניזוק כל אותו השבוע** (ותולעת יעקב' לר' מאיר בן נבאי בחלק 'מוצאי שבת' דף ק"ע ע"ב ד"ה ומברך על האש, 'ארבע חרשים' לר' יוסף ישישכר בן אלהן פרק ו קנאת אפרים יד ק"ז י"ע א"ה רק ללמוד כל היום). ומריחים בשמים כדי להפיג 'הריח' הרע, העולה מן הגיהנום אשר חזר לשרוף את הרשעים במוצאי השבת (מדרש תלפיות' ענף הבדלה ד"ה 'טעם בשם' בשם רבי יעקב בן יקר, 'חיי אברהם' לר' אברהם כלפון על טעמי המצוות אות רל"ז).

[illegible]